

ХАРКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ: СТОРІНКИ ІСТОРІЇ У КНИГАХ

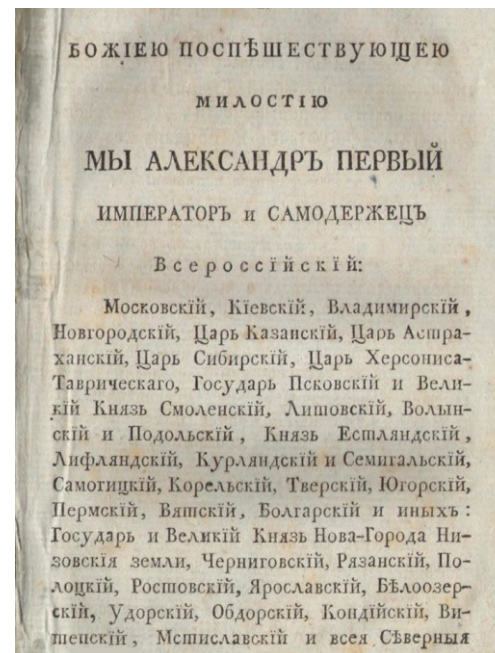
Класика, що випереджає час!

Харківський національний університет — один із найстаріших університетів Східної Європи. Університет було засновано у листопаді 1804 року з ініціативи видатного просвітника В. Н. Каразіна, згідно із грамотою Олександра І. Відкриття університету відбулося 29 січня 1805 року.

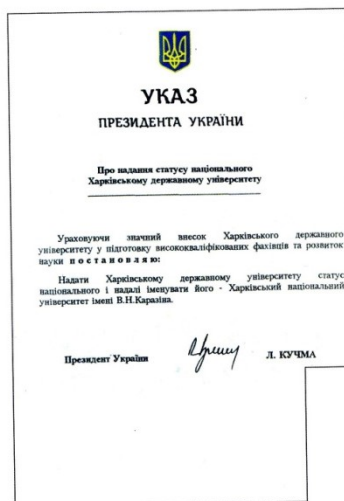
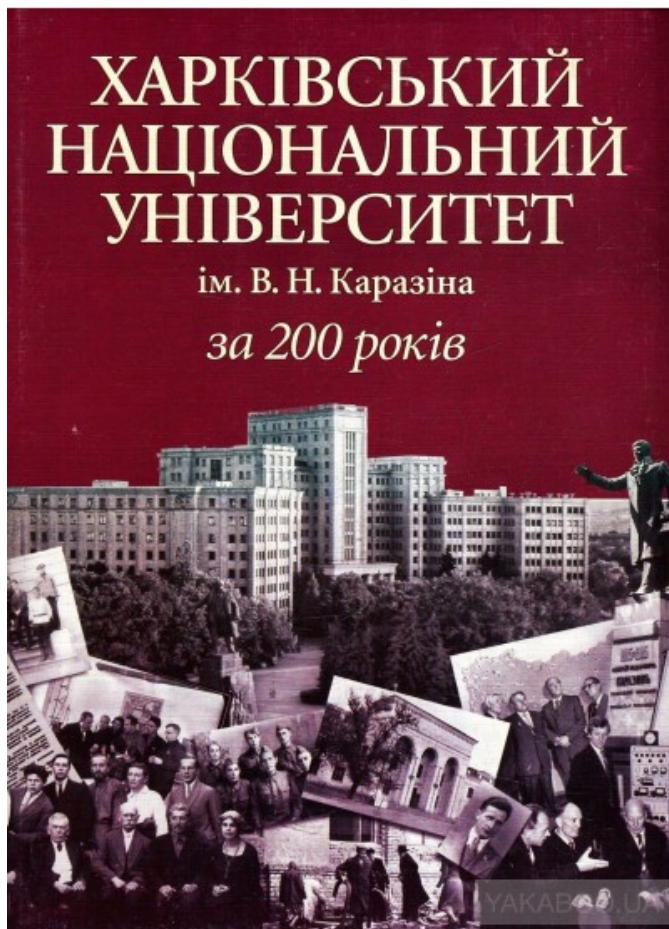

Установча грамота
імператора Олександра І
про заснування
Харківського імперського
університету у 1804 році.

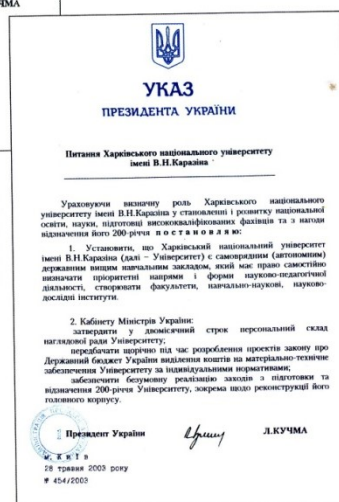
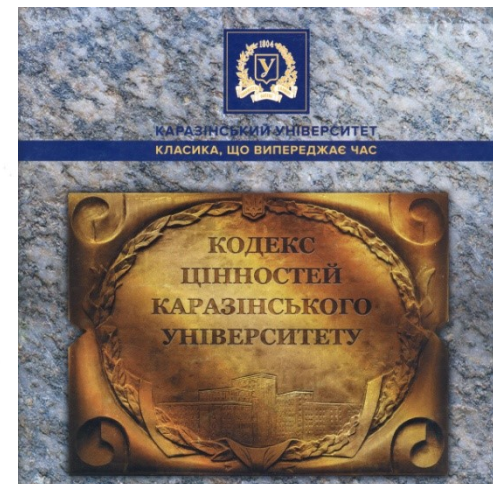
http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/8796?fbclid=IwAR2um35m_Pl8CPhVGcSvwTEiu6z_XlzAplIEG17bitV_9QSJS7yE2IL49co

Історія університету

Укази
Президента
України стосовно
статусу
Харківського
національного
університету
ім. В. Н. Каразіна

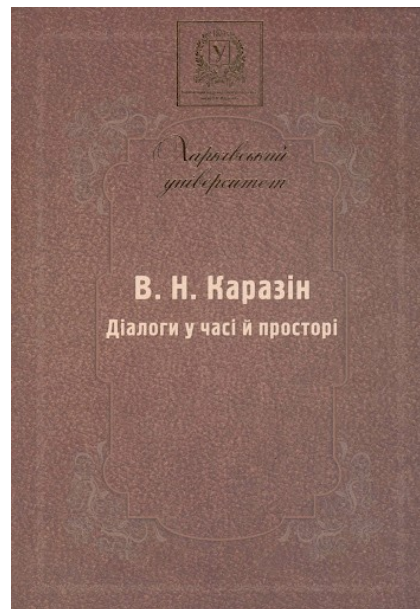

Василь Назарович Каразін

Коли у 1802 р. Василь Назарович займає провідну посаду у щойно створеному Міністерстві народної освіти, він починає реалізовувати ідеї щодо заснування університету у Харкові. Ним було проведено велику роботу з підготовки громадської думки, збору коштів, необхідних для відкриття університету. 24 січня 1803 р. уряд видав указ про відкриття університету.

...Сердце радуется, представляя влияние, какое произведет сие учреждение на край наш во всех отношениях, моральных, физических и политических. Харьков процветет в самое короткое время и будет иметь честь доставлять просвещенных сынов отечеству...

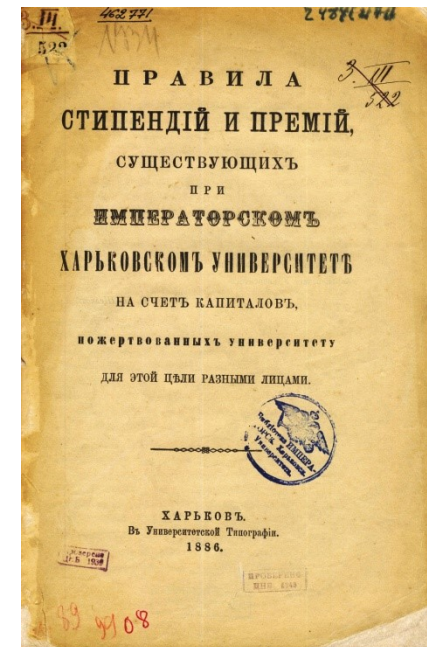
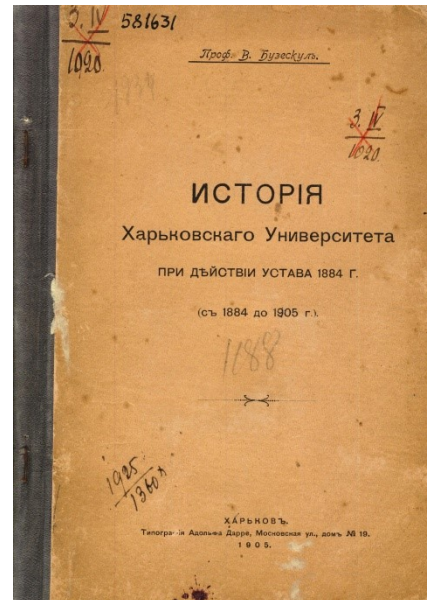
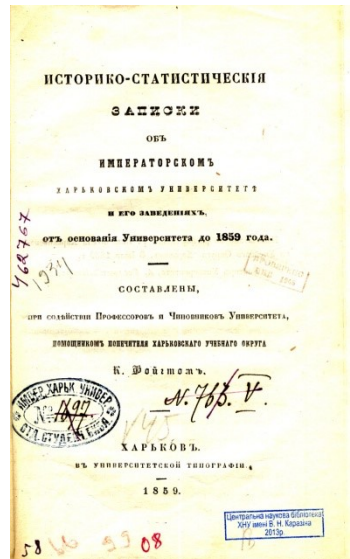
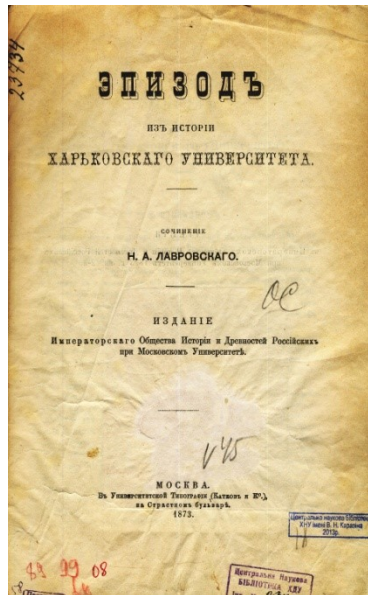
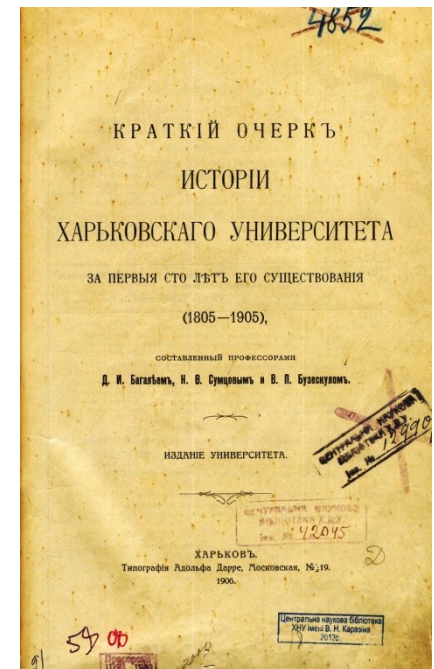
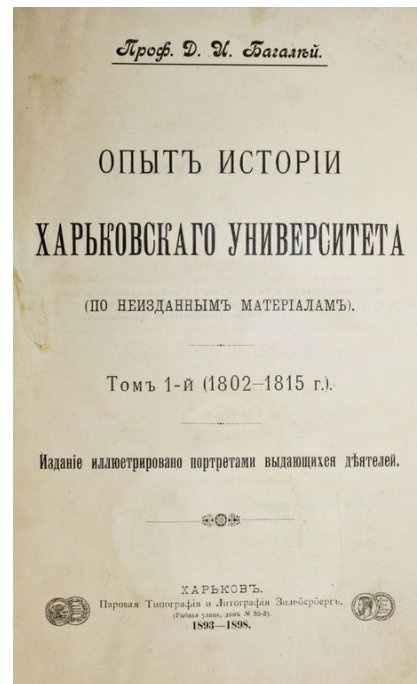
В.Н. Каразін

Три портрети засновника університету В. Н. Каразіна. Зображення його мастику «Кручик», могила В. Н. Каразіна у Миколаєві, і проєкт пам'ятника В. Н. Каразіну

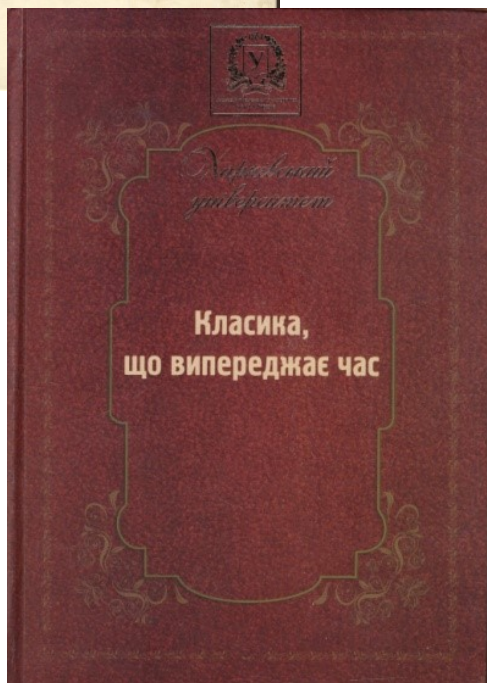
Перша будівля Харківського університету

Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна

В. Бакіров

Віль Савбанович Бакіров – ректор, доктор соціологічних наук, професор, академік НАН України, член-кореспондент НАПН України, заслужений діяч науки і техніки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна – один із найстаріших і найсвітліших університетів Східної Європи. Заснований у 1804 р. за ініціатииви та аусилами видатного просвітителя В. Н. Каразіна, він 200 років уособлює прагнення людини до світла знань та вершин науки.

Заснування університету, що успадкував кращі освітні традиції від славнозвісного Харківського колегіуму, стало поворотним пунктом у розвитку Слобідського краю, поступово перетворило його на один із найбільш розвинутих у науковому та освітньому відношенні регіонів.

Із самого початку свого існування Харківський університет став центром різноманітних наукових товариств, при ньому виникли перші в Україні ботанічний сад та астрономічна обсерваторія, наукова університетська бібліотека, університетський музей. За всю історію існування його закінчили понад 100 тис. студентів, лише до Академії наук України обрано понад 50 академіків та членів-кореспондентів – випускників Харківського університету. Викладачі та вихованці університету уславили свою альма-матер науковими відкриттями світового рівня. З Харківським університетом пов'язані імена трьох лауреатів Нобелівської премії: І. Мечникова, А. Ландау, С. Кузнеця, а також таких всесвітньо відомих учених, як історик Д. Багалій, астроном М. Барабашов, фізико-хімік М. Бекетов, математик О. Липунов, мовознавець О. Потебня та багато інших. Імена вихованців університету увічнено в географічних назвах, ними названо космічні об'єкти, рослини і мінерали, закони і формули.

Учені університету зробили значний внесок у розвиток культури. З історією університету тісно

пов'язана хвиля українського відродження першої половини XIX ст. Викладачі цього славного навчального закладу стали ініціаторами, авторами, редакторами, видавцями перших в Україні газет, журналів, альманахів. Саме тут у 1907 р. проф. М. Сумцов уперше в Російській імперії прочитав лекцію українською мовою.

Харківський університет стояв біля витоків створення багатьох наукових, культурних та освітніх закладів міста: Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого, Національної фармацевтичної академії, Харківського державного медичного університету, Харківської державної академії культури, Харківського державного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, Харківського художнього музею та ін.

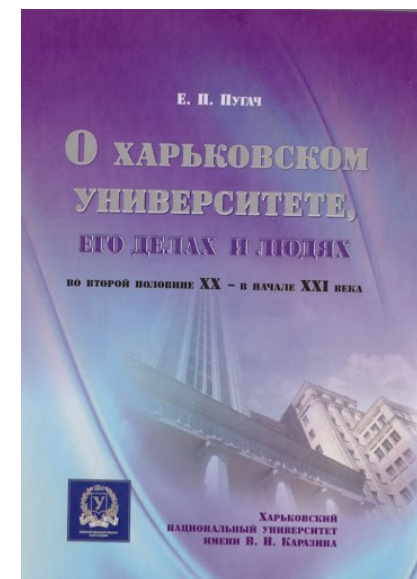
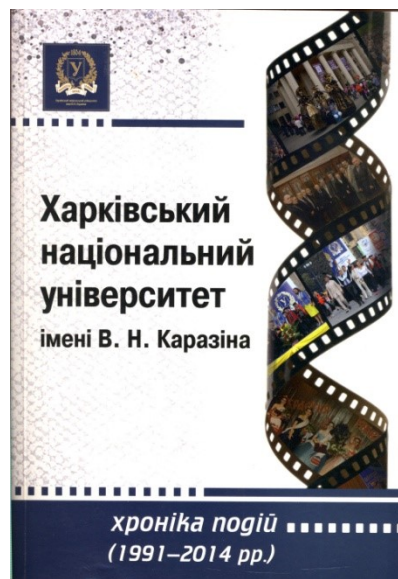
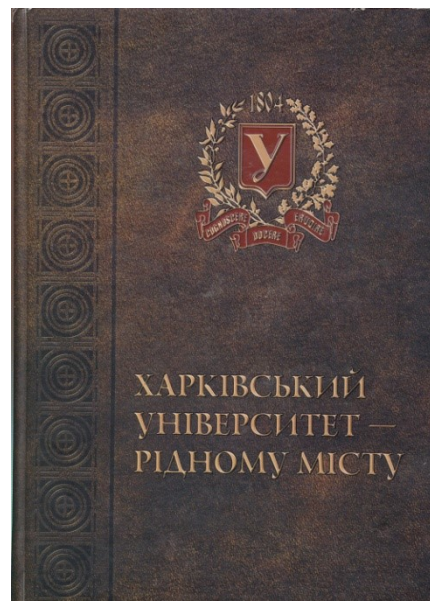
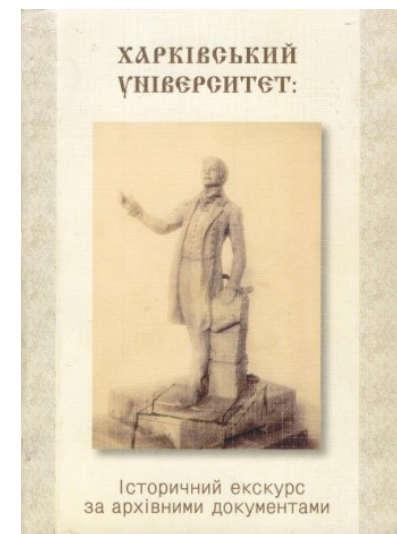
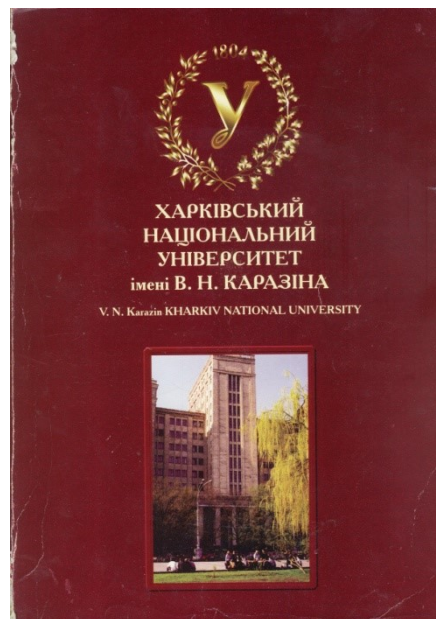
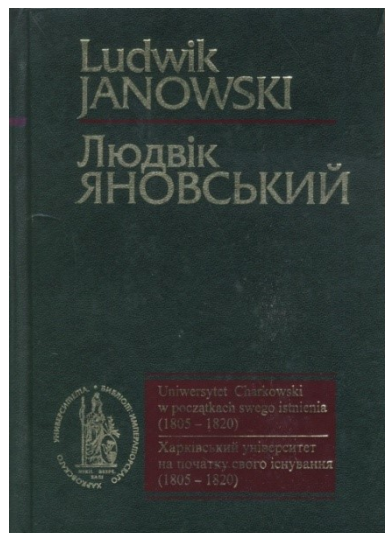
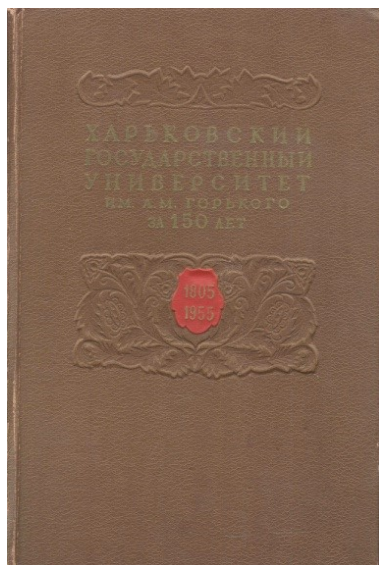
І сьогодні Харківський національний університет є одним із безумовних флагманів вузівської освіти та науки, він має 19 факультетів та 115 кафедр, у ньому навчається близько 13 тис. студентів та аспірантів, працює близько 2 тис. викладачів та наукових співробітників, серед яких понад 290 докторів наук, професорів та понад 1000 кандидатів наук, доцентів. Підготовка фахівців здійснюється за 60 спеціальностями та понад 80 спеціалізаціями. При університеті працюють 2 ліцеї та Центр довузівської освіти з філіями в інших містах.

Університет є одним із найбільших наукових центрів України. У ньому представлені практично всі напрями сучасної фундаментальної науки. До складу університету входять науково-дослідні інститути хімії, біології, астрономії, Ботанічний сад, Центральна наукова бібліотека, Музей природи, численні наукові лабораторії. В університеті активно працює понад 30 всесвітньо відомих наукових шкіл, діє 18 спеціалізованих рад за 41 спеціальністю.

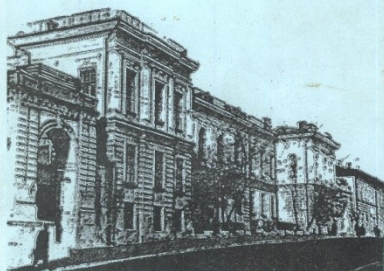
Досягнення Харківського університету здобули йому заслужений авторитет як в Україні, так і за її межами. Про це свідчать численні почесні звання, премії, нагороди його науковців і випускників, плідне міжнародне співробітництво з вищими навчальними закладами та науковими установами країн усіх континентів світу.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна третього століття свого існування впевнено дивиться в майбутнє, продовжуючи та примножуючи кращі університетські традиції.

В. С. Бакіров
ректор

**Харківський інститут народної освіти
ім. О.О. Потебні
(1921-1930 рр.)**

ІСТОРІЯ
ХАРКІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ГАЗЕТНИМ РЯДКОМ
1998–2006

XIX – ПОЧАТКУ XX ст.

у спогадах

його професорів

та вихованців

TOM I

ХАРКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

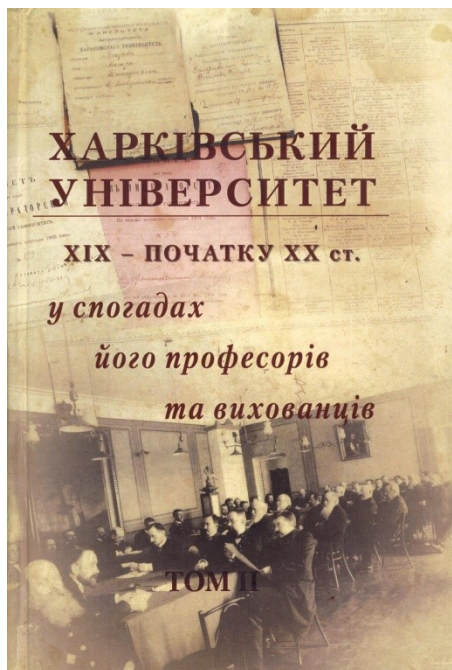
XIX – ПОЧАТКУ XX ст.

у спогадах

його професорів

та вихованців

TOM II

ХАРКІВСЬКИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

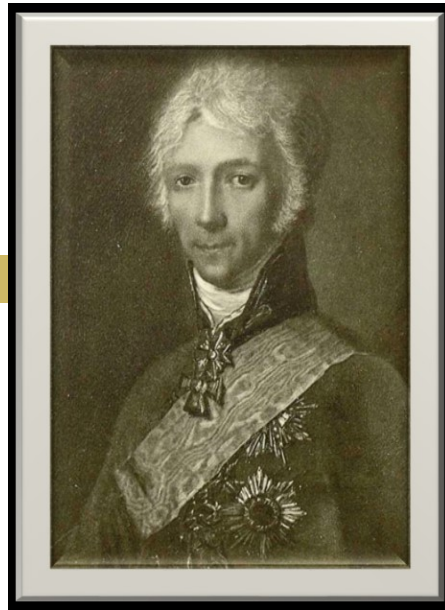
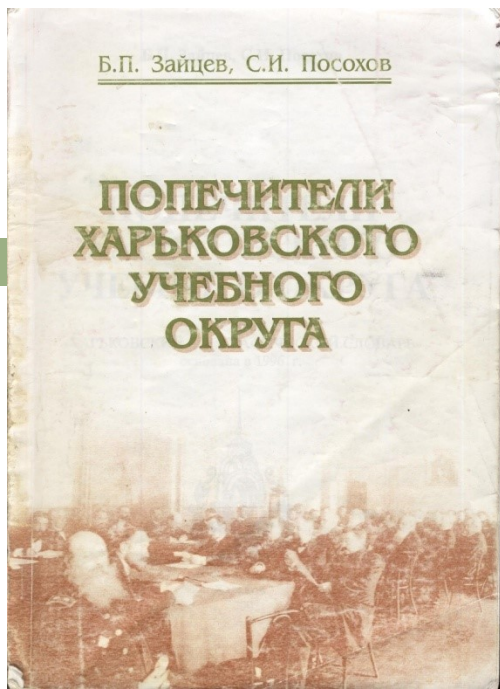
1917-1941

у спогадах

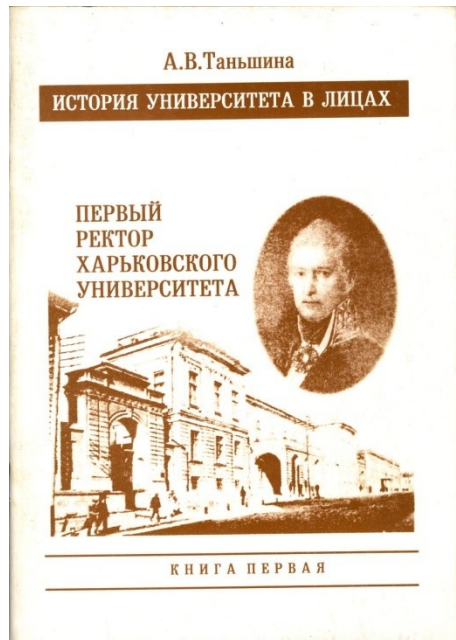
ЙОГО ВИКЛАДАЧІВ

ТА ВИХОВАНЦІВ

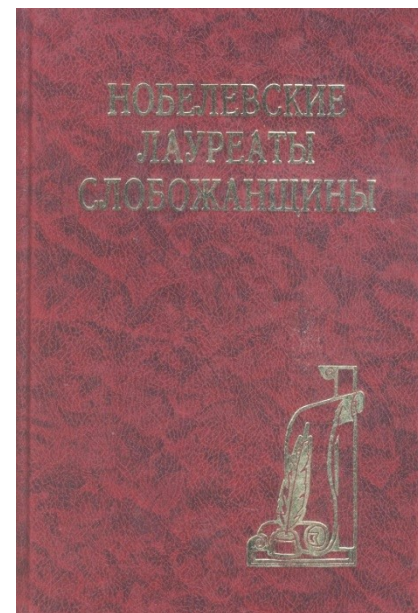
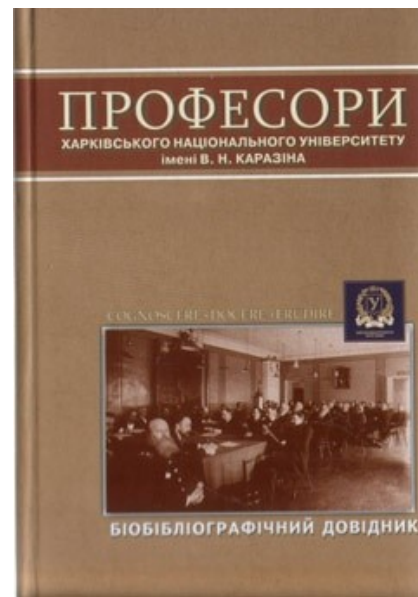
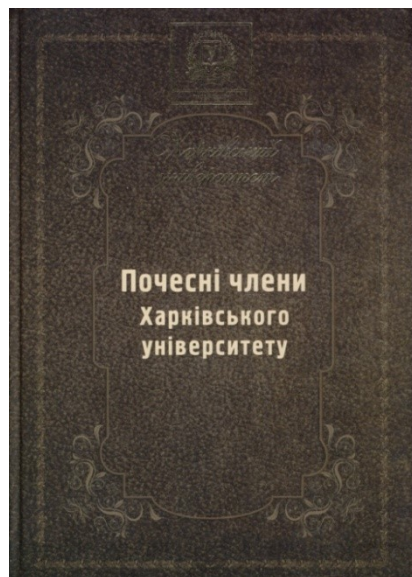
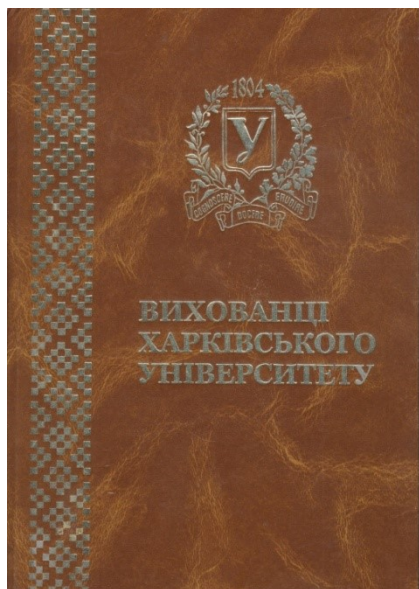

Северин Потоцкий
Попечитель Харківського навчального округу

Рижський Іван Степанович
професор, перший ректор Харківського університету

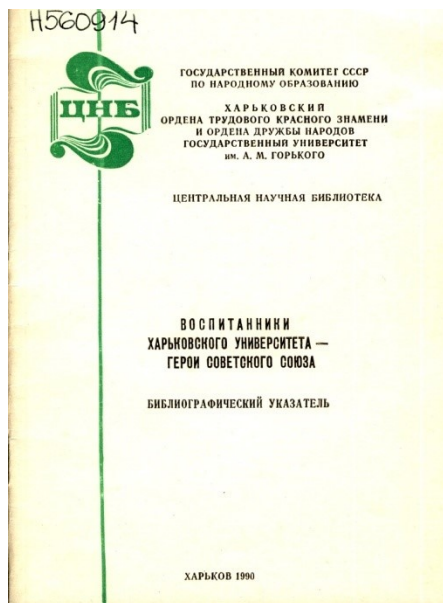
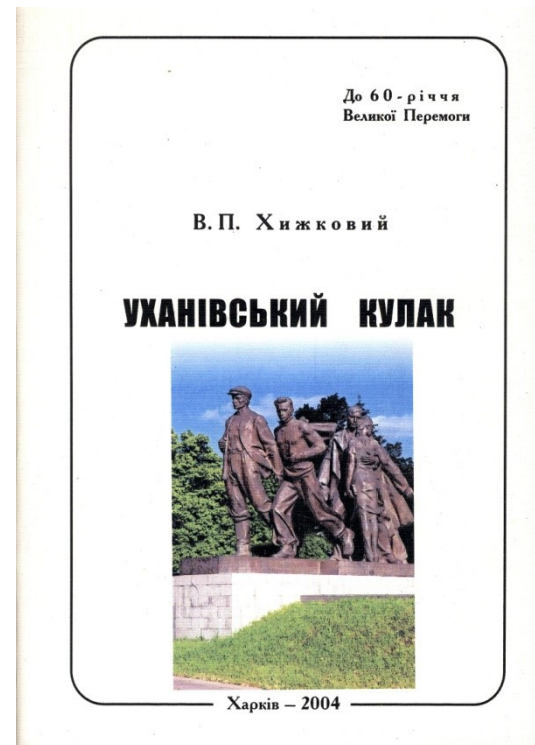
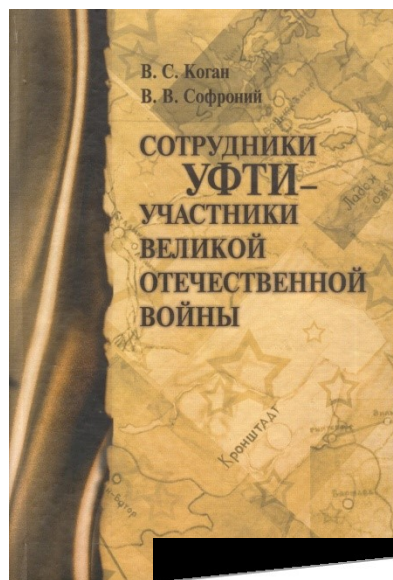

Ілля Ілліч Мечников (15.05.1845–15.07.1916) - видатний фізіолог, ембріолог, лауреат Нобелівської премії в галузі фізіології та медицини, почесний доктор Імператорського Харківського університету.

Лев Давидович Ландау (22.01.1908–1.04.1968) — видатний фізик-теоретик, академік, лауреат Нобелівської премії з фізики.

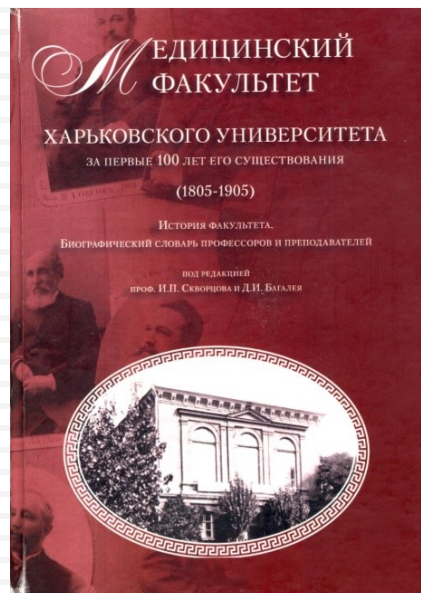
Семен Абрамович Кузнець (Саймон Сміт) (30.04.1901–10.07.1985) — відомий економіст, лауреат Нобелівської премії.

Герої Радянського Союзу — вихованці Харківського університету:
Д. А. Ушаков, В. П. Симон, М. Є. Малущенко, К. М. Курячий, В. Є. Канський, О. К. Убийвовк

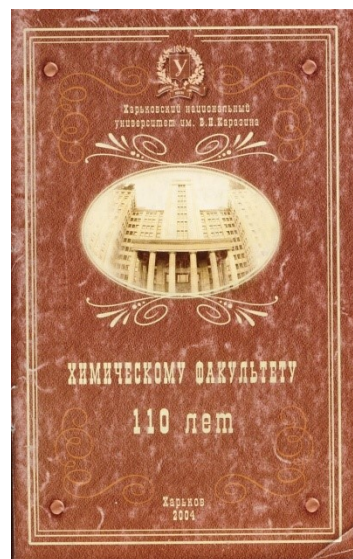
Факультети

Спочатку свого існування університет складався з чотирьох відділень (факультетів): словесного, етико-політичного, фізико-математичного та лікарського. Було організовано 25 кафедр. Сьогодні до складу університету входить 22 факультети та навчально-наукові інститути. Підготовка фахівців у ХНУ імені В. Н. Каразіна здійснюється за 115 спеціальностями та спеціалізаціями, охоплює весь спектр сучасної класичної університетської освіти.

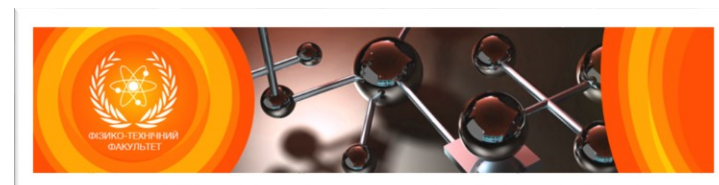

<http://rbecs.karazin.ua/?lang=ru>

<http://chemistry.univer.kharkov.ua/>

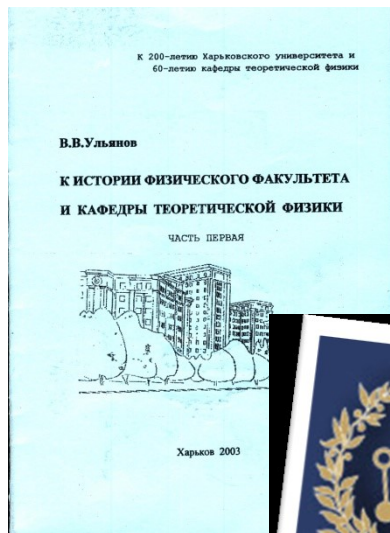
<http://math.univer.kharkov.ua/>

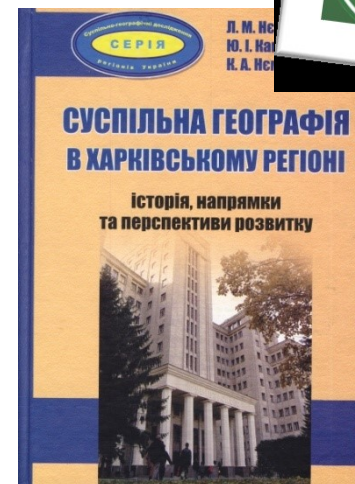
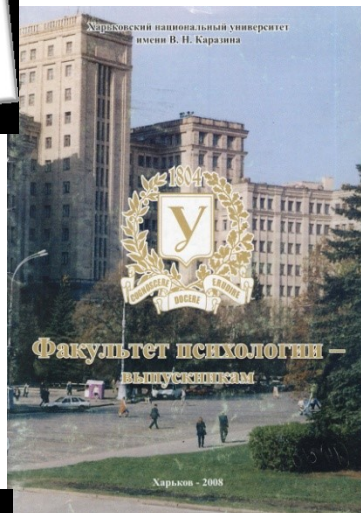
<https://iie.karazin.ua/>

<http://physics-technology.karazin.ua/>

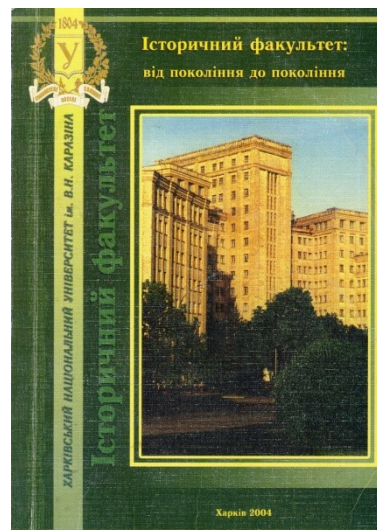
<http://psychology.univer.kharkov.ua/>

<http://physics.karazin.ua/>

<http://geo.karazin.ua/>

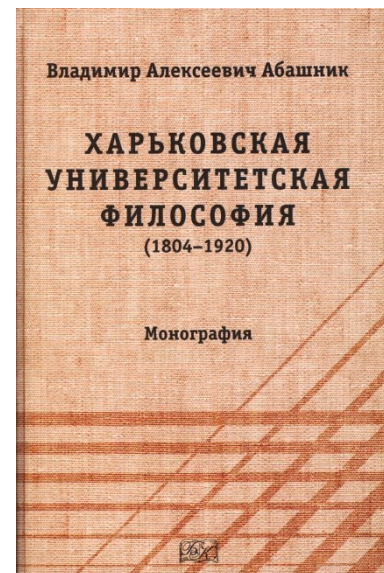
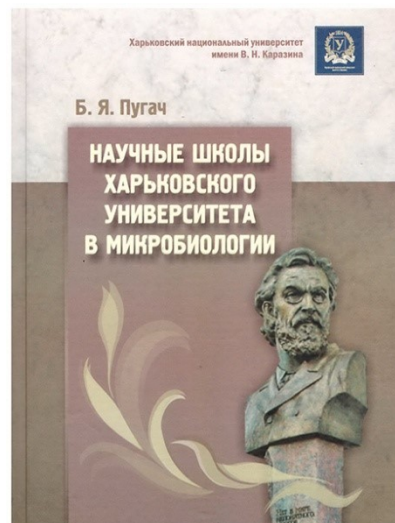
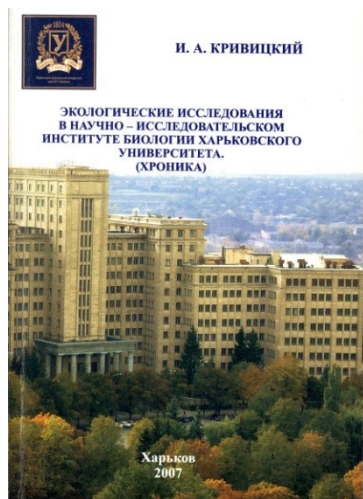
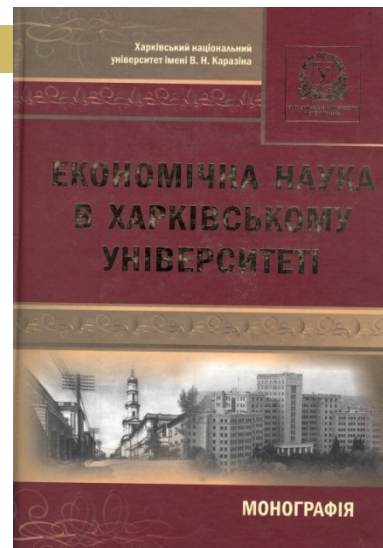
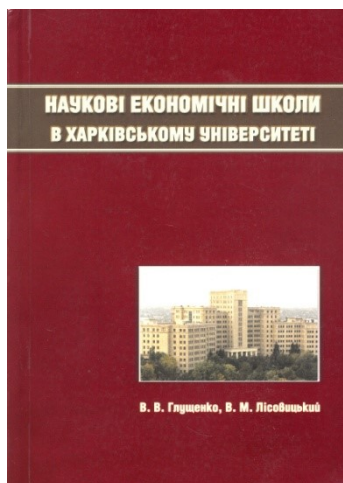
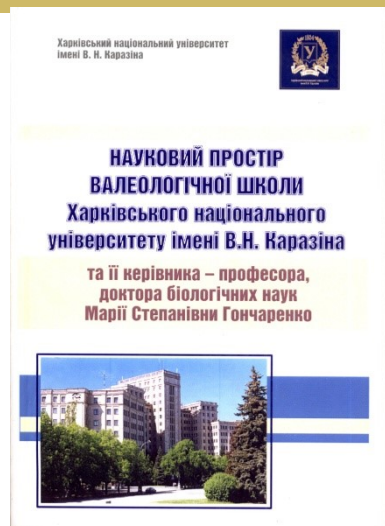
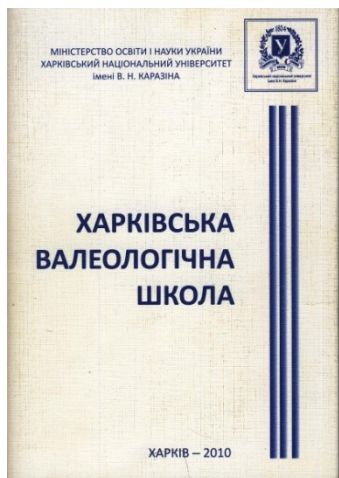

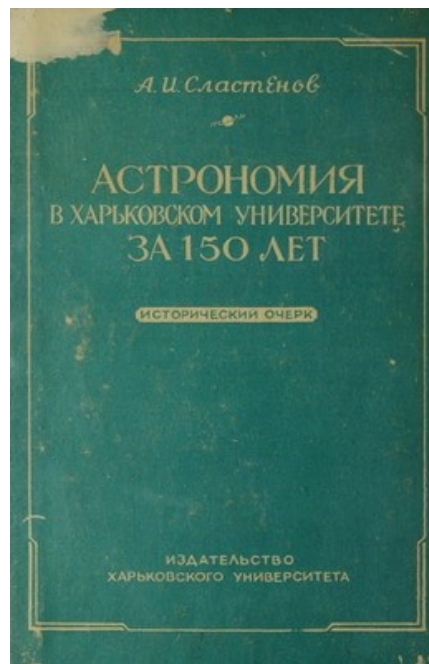
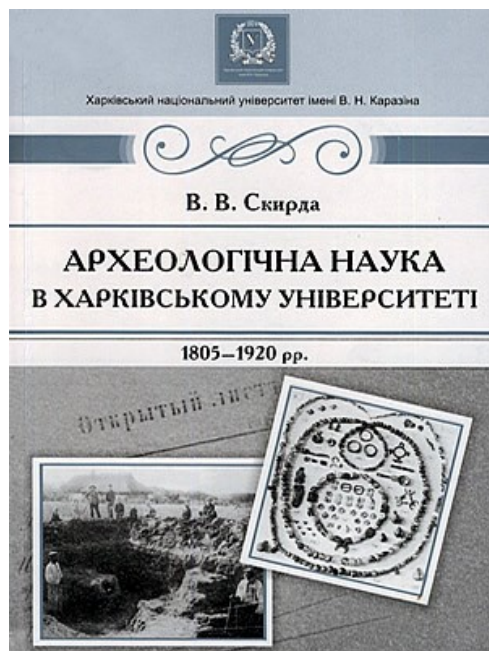
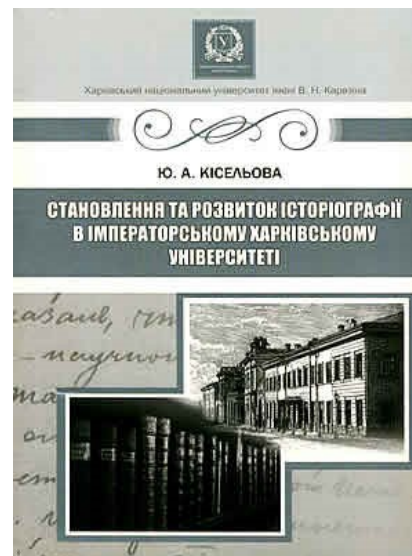
<http://history.karazin.ua/>

<http://jurfak.univer.kharkov.ua/>

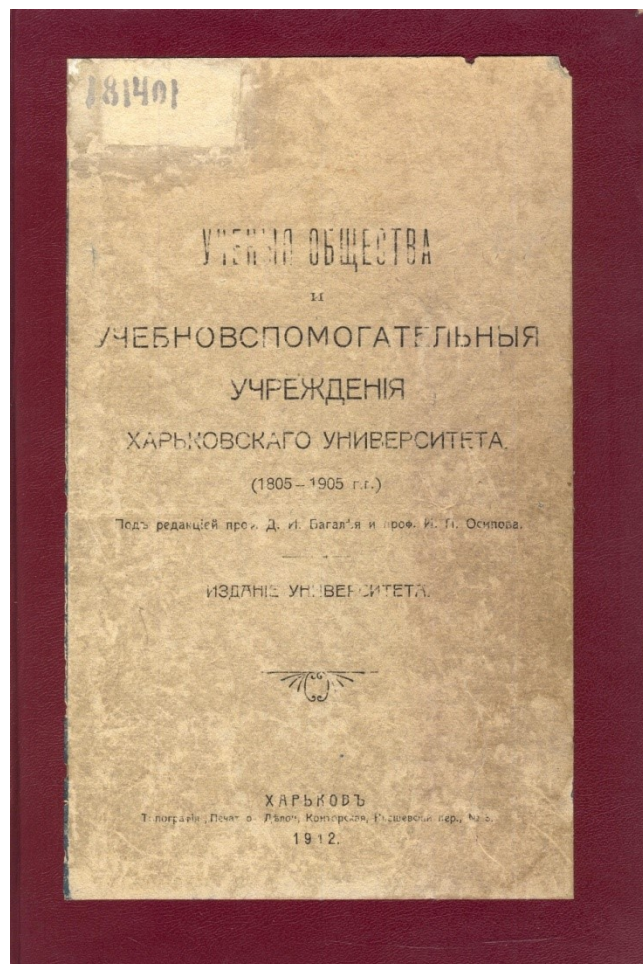
Наука в університеті

На сьогодні в університеті працюють понад 30 наукових шкіл, що зробили величезний внесок у розвиток вітчизняної та світової науки.

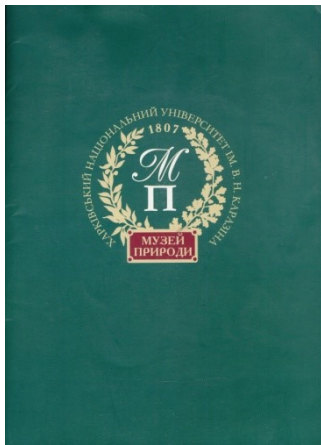

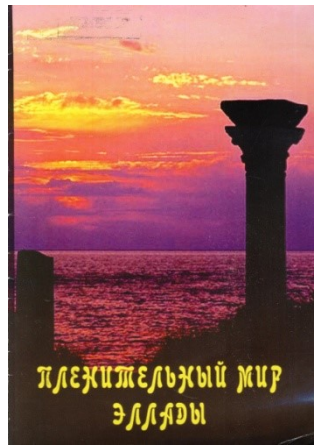
Навчально-допоміжні заклади

- У 1804 р. професором Ф.О. Делявіним та садівниками Стровальдом і Цетлером було засновано Університетський ботанічний сад. є найстаріший в Україні Ботанічний сад, який є державним заповідником і в якому зібрана унікальна колекція рослин, представників різних ботаніко-географічних зон усього світу.
- Музей Природи університету заснований у 1807 році - є одним із найстаріших музеїв вищих навчальних закладів світу. У 23 залах музею (площею 2 тисячі квадратних метрів) розміщено близько 250 тисяч експонатів.
- З 1808 року в університеті функціонує Астрономічна обсерваторія.
- При університеті діє Музей археології та етнографії Слобідської України, колекція якого налічує близько 150 тисяч одиниць зберігання.
- З ініціативи діячів університету з'явилися перші періодичні видання на Слобожанщині: "Харьковскій Еженедельникъ" (1812), "Украинскій Вестникъ" (1816-1819), "Украинскій Журналъ" (1824-1825) й інші. За перший період свого існування університет (1805-1835) мав вплив на організацію шкільництва на Слобожанщині. З 1874 університет видає "Учені записки".

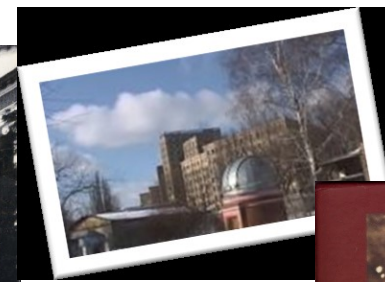
<http://muzei-prirody.blogspot.com/>

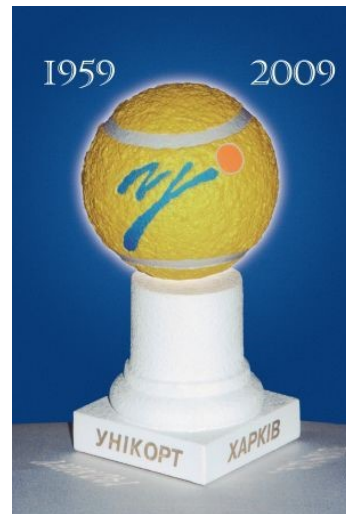
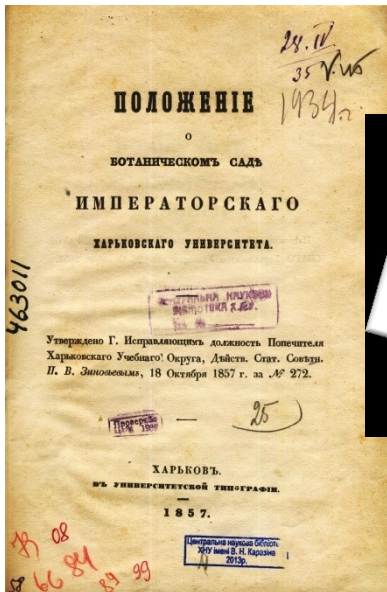
МУЗЕЙ АРХЕОЛОГІЇ ТА ЕТНОГРАФІЇ СЛОБІДСЬКОЇ
УКРАЇНИ maesu@ukr.net

<http://www-museum.univer.kharkov.ua/index.htm>

http://uk.astron.kharkov.ua/index_u.html

<http://www.unicourt.com.ua/>

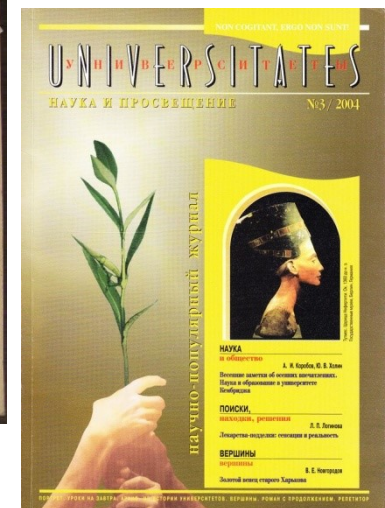
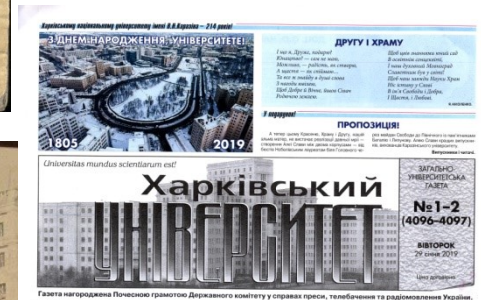
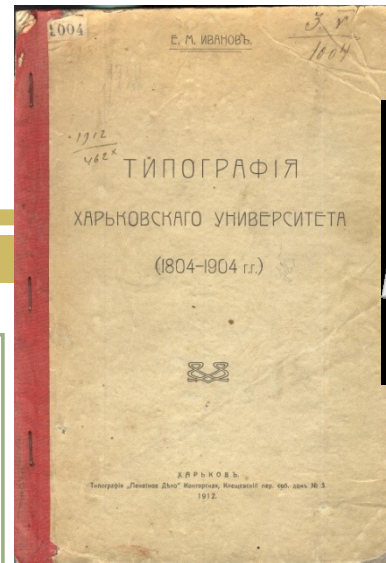
www.lyceum.univer.kharkov.ua

https://www.univer.kharkov.ua/ua/general/structure/scientific_institutions/botanical_garden

Типографія

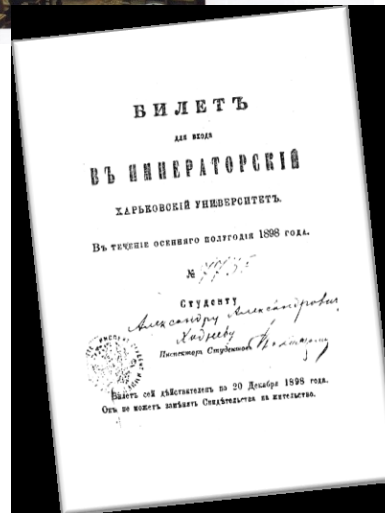
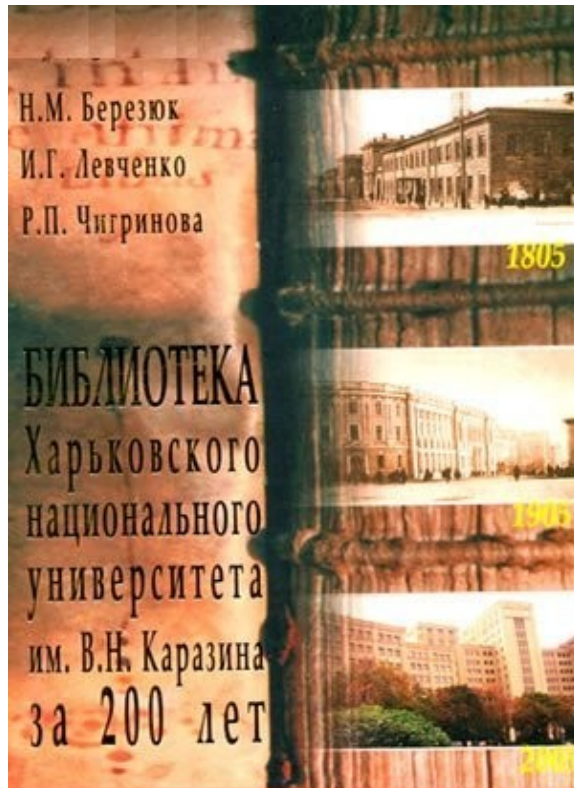
На початку XIX ст. дуже потужною була друкарня Харківського університету, продукція якої репрезентована розвідками професорів університету, художніми творами, студентськими промовами, підручниками та першими українськими часописами – «Українським вісником» та «Українським журналом». Первістком Харківської університетської друкарні стала праця українського філософа і мовознавця, першого ректора Харківського університету Івана Рижського «Опыт риторики», видана у 1805 році.

З 1 січня 1817 року Харківський університет видавав «Харьковские известия», з 8 квітня 1927 р. - "Робітник освіти", з 15 грудня 1928 р. - "Іновець", з 1 січня 1930 р. - "За нові кадри", з 1 січня 1936 р. - "За більшовицькі кадри", з 1 січня 1947 р. - "Сталінські кадри", з 1 січня 1957 р. - "Харківський університет" (вперше номер з такою назвою з'явився 19 грудня 1945 р.).

<http://gazeta.univer.kharkov.ua/>

Центральна наукова бібліотека

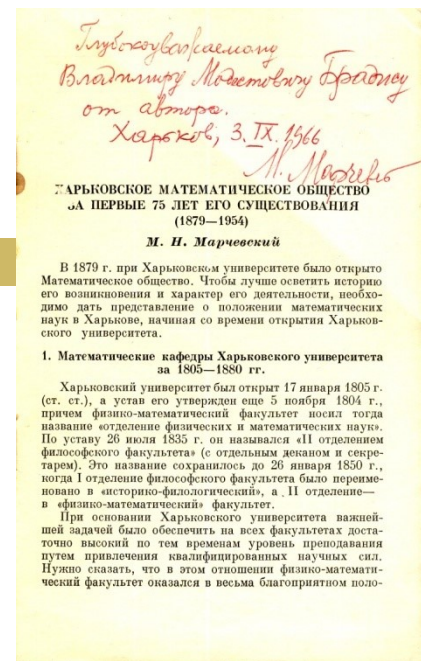
Центральну наукову бібліотеку засновано у 1804 році за ініціативи видатного просвітителя, громадського діяча та вченого В. Н. Каразіна. Загальний фонд бібліотеки налічує понад 3 350 000 примірників.

У 2013 році фонд відділу книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів Центральної наукової бібліотеки було внесено до Державного реєстру наукових об'єктів, що становлять національне надбання.

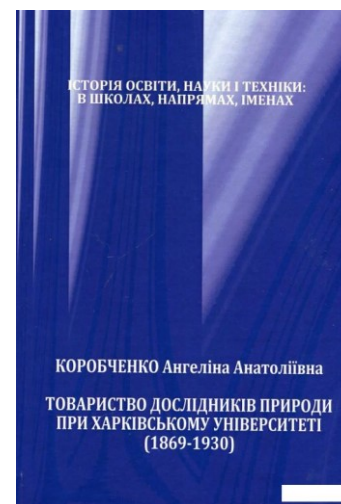
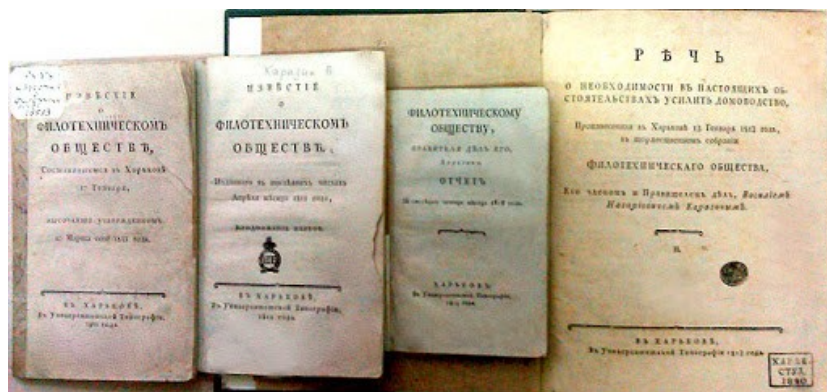
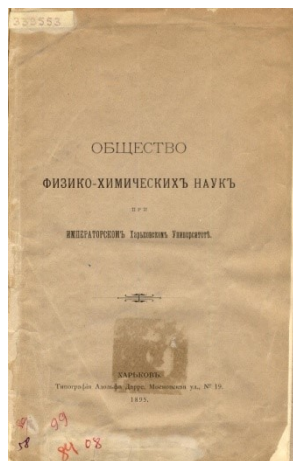

Наукові товариства

З університетом пов'язано створення перших наукових товариств. У 1811 році було засноване Філотехнічне Товариство, а у другій половині 19 ст. — Харківське Математичне Товариство, Харківське Історико-Філологічне Товариство, товариства дослідників природи, фізичне, хімічне, юридичне, та інші.

[Віртуальна виставка “Харківське Математичне товариство” http://www-iblibrary.univer.kharkov.ua/pages/exhibitions/Kharkiv%20Mathematical%20Society%201879-1930\).pdf](http://www-iblibrary.univer.kharkov.ua/pages/exhibitions/Kharkiv%20Mathematical%20Society%201879-1930).pdf)

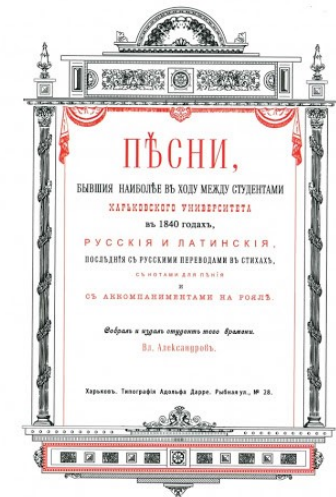
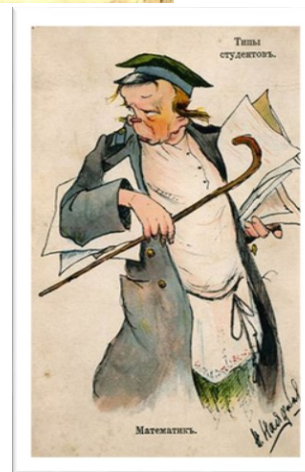
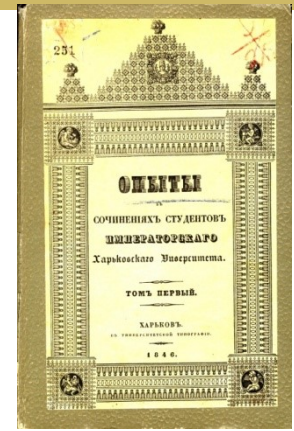
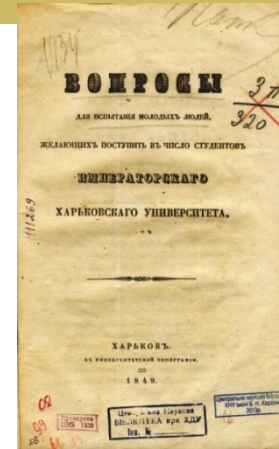
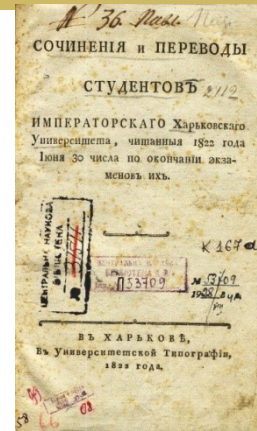

<http://www.hi-phi.org.ua/>

Студентство

Студентська пора
Нас у юність збира!

Гімн ХНУ імені В.Н. Каразіна

В ХНУ імені В.Н. Каразіна на різних факультетах, у центрі міжнародної освіти, центрі довузівської підготовки навчається 20 724 здобувачів освіти: 16 260 студентів та слухачів, 4 066 іноземних студентів.

До ваших послуг є повнотекстові електронні архиви [eKhNUIR](http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/)
<http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/> [eScriptorium](http://escriptorium.univer.kharkov.ua/)
<http://escriptorium.univer.kharkov.ua/>